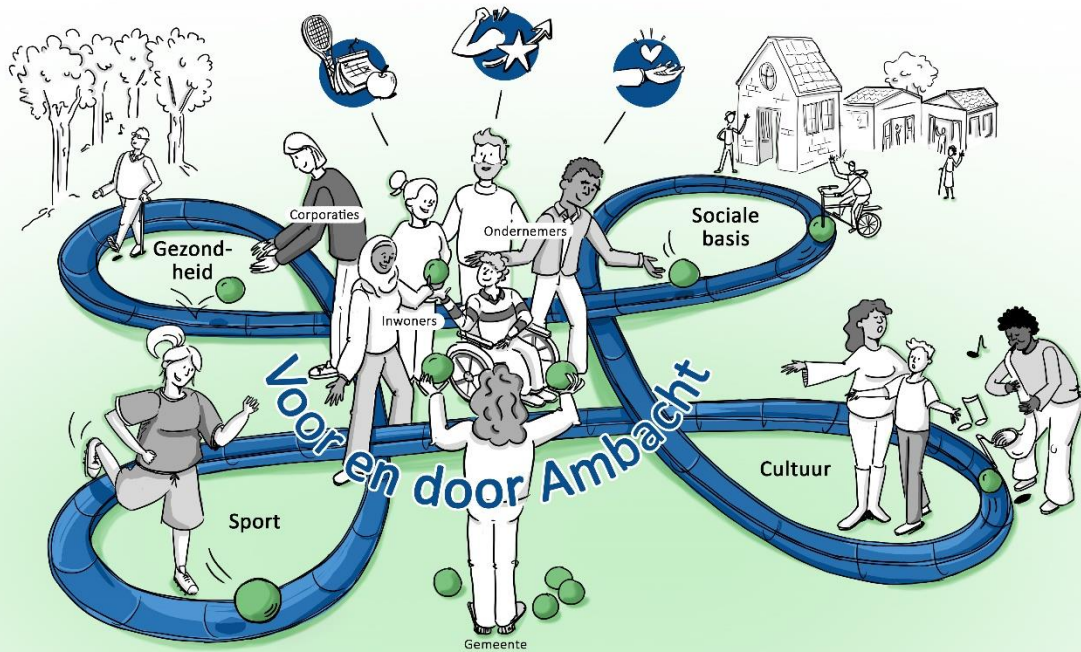

Gezond, vitaal en zorgzaam

Plan van aanpak - gemeente Hendrik-Ido-Ambacht

Clarify

Ambacht Gezond, Zorgzaam en Vitaal

Inhoud

1: Inleiding	4
Leeswijzer	4
2: Terugblik op Nota Publieke Gezondheid 2020-2023	6
2.1: Wat waren de effecten van Corona ?	6
2.2: Gezonde leefstijl	6
2.3: Mentale weerbaarheid.....	7
2.4: Kwetsbaarheid	7
2.5: overige WPG gerelateerde onderwerpen	8
2.6. De gezondheidsmonitor	9
3: Ambacht, Gezond, Vitaal en Zorgzaam 2024-2027	11
3.1: Welke ontwikkelingen nemen we mee naar de aankomende periode?	11
3.2: Verkleinen van gezondheidsachterstanden	11
3.2: Kansrijk Opgroeien en Opvoeden	12
3.3: Mentale Gezondheid	12
3.4: Een gezonde leefstijl voor iedereen.....	13
3.5: Vitaal Ouder Worden en Zijn	14
4: Wat vragen wij aan de GGD ZHZ?	16
4.1 Onderzoek naar gezondheidsachterstanden	16
4.2. Kansrijk Opgroeien en Opvoeden	16
4.3. Mentale Gezondheid	16
4.4. Gezonde leefstijl	16
4.5. Vitaal ouder worden en zijn.....	16
4.6. Taken vanuit de WPG.....	16
Tot slot.....	17
5: Bronnen.....	18
Bijlage	19
Bijlage 1: De wettelijke kaders.....	19
Bijlage 2: Wettelijke taken gemeente vanuit Wet Publieke Gezondheid.....	22

1: Inleiding

Voor u ligt de Nota Gezondheid 2024-2027 van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht. Deze nota vormt, samen met o.a. het preventieplan "De kracht van Ambacht", het Sportakkoord II, de omgevingswet, de (nog vast te stellen) Cultuurnota¹ en het Preventie & Handhavingsplan Alcohol de basis voor integraal beleid op gebied van gezondheid en welbevinden in onze gemeente. Hierbij is het van belang om een definitie te omschrijven voor het begrip "Gezondheid". Wij volgen de definitie vanuit het Integraal Zorg Akkoord:

Gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte of andere lichamelijke gebreken. Armoede, schulden, problemen rondom huisvesting, eenzaamheid, werkloosheid, een beperking, een lage opleiding of de kwaliteit en inrichting van de leefomgeving hebben allemaal invloed op hoe gezond je bent en hoe gezond je je voelt. Het bevorderen van gezondheid en preventie strekt dan ook verder dan het zorgdomein. (IZA pag. 80)

De periode 2020-2023 heeft duidelijk gemaakt hoe kwetsbaar onze bevolking is, en dat een heftige pandemie of crisis grote impact heeft op mentaal welzijn, eenzaamheid en gezondheid. In deze nota krijgt u een inkijk in onze plannen voor de komende vier jaar, met een bredere blik dan slechts de publieke gezondheid. Waar willen we aan werken, en wat stellen wij als doelen of uitdagingen. Gezondheid, sport, cultuur, leefomgeving en bestaanszekerheid zijn dicht aan elkaar verbonden en hiermee willen we werken aan een integrale aanpak om gezondheid van onze inwoners te bevorderen.

In het traject dat voorafging aan het tot stand komen van deze nota spraken we met partners in Hendrik-Ido-Ambacht en vond er een raadsinformatiebijeenkomst plaats in juni. Dit heeft geleid tot het volgende uitgangspunt voor de Nota Gezondheid:

Gezond leven en een gezonde leefstijl zijn een individuele keuze van de inwoners. Het is aan ons om in ons beleid te werken aan de randvoorwaarden die het mogelijk maken om in alle vrijheid te kunnen kiezen voor een gezonde leefstijl.

Voor het opstellen van een lokale Nota Gezondheid is een aantal wetten en landelijke afspraken van belang. In deze nota hebben wij rekening gehouden met de volgende wetgeving en akkoorden:

- Wet Publieke Gezondheid (WPG)
- Landelijke Nota Publieke Gezondheid 2020-2024
- Integraal Zorg Akkoord (IZA)
- Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

In bijlage 1 treft u een kort overzicht van de aspecten die wij hebben meegenomen in deze nota.

Leeswijzer

Zoals aangegeven presenteren wij in deze nota de uitdagingen en doelstellingen voor het gemeentelijk beleid op gebied van (volks)gezondheid in Hendrik-Ido-Ambacht voor de periode 2024-2027. Hieronder bieden wij een leeswijzer voor lezen van de nota. Wij leggen u hierin uit hoe de tekst is opgebouwd en wat de functie van de verschillende hoofdstukken is. De leeswijzer ondersteunt u bij het doornemen van de voorliggende nota en functioneert als gids.

Hoofdstuk 2 van deze nota begint met een terugblik op de vorige Nota Publieke Gezondheid 2020-2023. De periode 2020-2023 werd voor een groot deel gekenmerkt door de coronapandemie, hierop zullen wij kort in gaan. Ondanks dat een aantal activiteiten geen doorgang heeft kunnen vinden, geven we in de andere paragrafen in hoofdstuk 2 zoveel mogelijk aan wat we wél hebben kunnen uitvoeren.

¹ deze moet nog worden vastgesteld door de gemeenteraad in 2024

Hoofdstuk 3 van de nota gaat in op de beleidsdoelstellingen die wij voor de komende periode willen hanteren. Deze beleidsdoelstellingen werken wij in hoofdstuk 3 uit. In de bijgevoegde bijlage "Uitvoeringsprogramma 2024-2027" werken wij de thema's uit. Hiernaast gaan wij in dit hoofdstuk in op de wettelijk verplichte taken ten aanzien van de Wet Publieke Gezondheid (WPG).

Hoofdstuk 4 gaat tot slot in op ons opdrachtgeverschap naar de GGDZHZ. De GGDZHZ is als dienst verbonden aan de gemeente om mede uitvoering te geven aan onze opdrachten rondom het bevorderen van publieke gezondheid. Ook de komende 4 jaar fungeren zij als onze uitvoeringsorganisatie. In hoofdstuk 4 geven wij aan welke vragen wij de komende jaren aan de GGD stellen om onze doelstellingen vorm te geven.

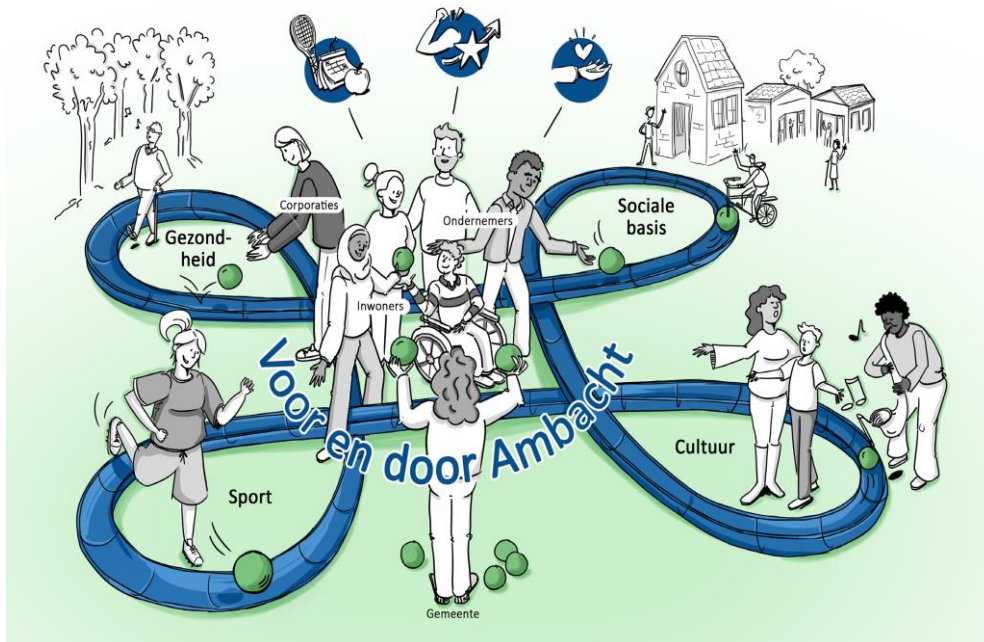
Bij deze nota is een aantal bijlagen bijgevoegd:

- Evaluatie Nota Publieke Gezondheid 2020-2023
- Hoe gezond is Hendrik-Ido-Ambacht?
- Uitvoeringsprogramma 2024-2027

Gezond, vitaal en zorgzaam

Plan van aanpak - gemeente Hendrik-Ido-Ambacht

Deze afbeelding geeft de samenhang weer tussen de beleidsterreinen als voorbeeld van integraal en domein overstijgend werken binnen de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht.

2: Terugblik op Nota Publieke Gezondheid 2020-2023

In deze terugblik kijken we met u terug op wat we hebben bereikt van onze gestelde doelen in de nota. Hierbij kan worden geconcludeerd dat een aantal van deze onderwerpen en keuzes ook gelden voor de komende periode. Daarbij gaan we specifiek in op de effecten van corona op de uitvoering van de nota en onze gemeenschap.

2.1: Wat waren de effecten van Corona ?

De beleidsperiode 2020-2023 wordt voor een groot deel gedefinieerd door de coronapandemie. In maart 2020 heeft deze pandemie ook Nederland bereikt en ons 2 jaar lang in zijn greep gehouden. Deze periode heeft onze kwetsbaarheid rondom infectieziekten, pandemische alertheid en ziekte als gevolg van zoönose nog eens benadrukt.

De gevolgen van:

- een lange periode van lockdowns;
- gesloten onderwijsinstellingen;
- werken op afstand;
- het ontbreken van de mogelijkheid om elkaar fysiek te kunnen ontmoeten;
- het verdriet om ziekte en verlies van mensen uit de naaste omgeving;

hebben hun sporen nagelaten in onze samenleving. Dit lezen we terug in diverse (landelijke en regionale) coronamonitoringen.

De effecten in Hendrik-Ido-Ambacht zijn merkbaar, zeker in een gemeenschap waar we naar elkaar willen omzien en zorgzaam willen zijn voor de mensen die voor ons belangrijk zijn. Gevoelens van eenzaamheid en isolatie, de invloed op onze stemming, het gevoel erbij te horen en mee kunnen doen naar vermogen zijn beschadigd geraakt in deze periode. Ondanks het feit dat veel activiteiten geen doorgang konden vinden, is geprobeerd om zoveel mogelijk, en soms op een aangepaste manier, vorm en inhoud te geven aan de uitvoering van het beleid rondom gezondheid.

2.2: Gezonde leefstijl

Met betrekking tot gezonde leefstijl zijn ambities geformuleerd rondom:

- overgewicht bij jonge kinderen;
- rookvrije speeltuinen en schoolpleinen;
- het alcohol- en drugsgebruik bij jongeren.

We zagen in de afgelopen periode goede samenwerking tussen de GGD ZHZ, het jongerenwerk, Hi5Ambacht en het onderwijs op de genoemde thema's. Zo is er in de Sportakkoorden I en II, om meer beweging te stimuleren, één van de aandachtspunten het ontwikkelen van beweegroutes. Hiervan is er recent één geopend in de Sandelingen. Deze interventie zetten we ook voor de komende vier jaar in voor onze inwoners om het bewegen en ontmoeten te stimuleren. Vanuit de sportakkoorden is er op veel meer gebieden aandacht voor veilig bewegen en sporten voor onze jeugdigen.

Met betrekking tot roken en een rookvrije generatie hebben we bereikt dat de schoolpleinen en speeltuinen rookvrij zijn. Ook bij het Baxhuis en drie buitensportverenigingen hebben wij dit kunnen realiseren.

Door de inzet van "YOUZ" is ondersteuning geboden aan onze jongeren en hun ouders. Dit deden zij o.a. door advisering en het verzorgen van voorlichtingen over middelengebruik en de ontwikkelingen die hierin worden gesignaleerd. Als resultaat zien we vanuit de monitor dat het gebruik van softdrugs iets is afgenomen. Het alcoholgebruik bij 13-jarigen is verminderd, maar vanaf 15 jaar en

ouder neemt dit toe. Dit sluit aan bij de landelijke trend dat het gebruik van alcohol toeneemt naarmate men ouder wordt (tot jongvolwassenen).²

Terugkijkend naar onze ambities zien we dat er in de afgelopen periode veel is bereikt. De gezondheid van jongeren blijft een punt van aandacht. Hierbij zijn de volgende zaken van belang:

- Het overgewicht van kinderen kan nog verder worden teruggebracht en vraagt om een aanpak in combinatie met overgewicht bij volwassenen, maar ook het verstevigen van de sociale basis van gezinnen.
- Het traject voor een rookvrije generatie is niet afgerond. We blijven kijken waar we nog rookvrije omgevingen kunnen realiseren
- Het alcoholgebruik en de schadelijke gevolgen van alcohol op het ontwikkelende brein heeft ook de komende 4 jaar aandacht in onze plannen en voornemens.

2.3: Mentale weerbaarheid

Met betrekking tot mentale weerbaarheid stelden wij de volgende ambitie vast:

- Kwetsbare inwoners zijn mentaal weerbaarder

Terugblikkend zien we dat de coronapandemie een grote impact heeft gehad op het mentale welzijn en welbevinden. Door de coronamaatregelen waren de mogelijkheden om hierop in te grijpen tegelijkertijd beperkt. Diverse onderzoeken en monitoren laten zien dat vooral de groep 13 tot 18 jarigen last ervaart na de coronapandemie. De mentale weerbaarheid van jeugd en jongvolwassenen heeft daarom op dit moment (landelijk) veel aandacht. Voor de komende 4 jaar vraagt deze groep om extra aandacht. Hoe dit eruit gaat zien gaan we samen met GGD verder ontwikkelen.

Hiernaast zien we dat veel volwassenen en ouderen last hebben ondervonden van de coronaperiode en is bij hen de kwetsbaarheid meer zichtbaar geworden. Interventies voor ouderen worden voor de komende periode opgenomen in de nieuwe nota. Bij leefstijlontwikkelingen voor volwassenen dient ook aandacht te zijn voor hun kwetsbaarheid. Die bevinden zich veelal op het vlak van het versterken van de sociale basis, voorkomen van stressfactoren als schulden en armoede, relatieproblematiek.

Met betrekking tot sociale weerbaarheid van onze kinderen en jongeren zijn in de afgelopen jaren medewerkers van Hi5Ambacht geschoold in de methodiek "Rots en Water". Deze methodiek is ingevoegd in het bewegingsonderwijs op de scholen, waarmee we sociale vaardigheden en bewegen met elkaar combineren.

Daarnaast zijn ook de afgelopen jaren trainingen voor kinderen aangeboden door de GGD ZHZ in samenwerking met MEEVivenz en het Jeugdteam op Locatie. Denk hierbij aan trainingen als Dappere Dino's, Tom en Roos, Plezier op School en Sociale Vaardigheden. Deze zijn deels gefinancierd vanuit GGD ZHZ-middelen en verzorgd door medewerkers van o.a. Jeugdteam op Locatie.

Kijkend naar onze ambitie om de mentale weerbaarheid te vergroten, moeten we vaststellen dat hierin minder vooruitgang is geboekt dan we hadden gehoopt. Het gevoel van mentale kwetsbaarheid is gegroeid bij veel inwoners. Met name op gebied van sociaal contact en ontmoeten zullen we de komende jaren een extra inzet moeten doen.

2.4: Kwetsbaarheid

Met betrekking tot kwetsbaarheid lag de focus op de doelgroep ouderen en het mobiliseren en ondersteunen van netwerkgeving rondom deze ouderen. Als ambitie omschreven wij:

- Ouderen in Hendrik-Ido-Ambacht zijn zelfredzaam en minder kwetsbaar

Ouderen zijn in de afgelopen periode extra kwetsbaar gebleken in hun gezondheid en het verhoogde risico op ernstig ziek worden of mortaliteit door de coronapandemie. Vanuit de GGD ZHZ is er een programma ontwikkeld onder de titel: "Wij zijn zelf het medicijn". Dit programma is

² zie ook bijlage "hoe gezond is Hendrik-Ido-Ambacht pag. 3 of www.hoegezondiszhz.nl

geïmplementeerd in onze gemeente. Hierin is veel aandacht geweest voor 'bewust ouder worden' en wat inwoners zelf kunnen doen om op een goede en minder kwetsbare manier ouder te worden.

Met betrekking tot mobiliteit planden wij een jaarlijkse Gezond en Fit-dag voor inwoners van 55 jaar en ouder. Door corona is deze dag in 2021 en 2022 niet georganiseerd. Voor 2023 moesten we besluiten om deze helaas niet door te laten gaan als gevolg van onvoldoende deelname vanuit samenwerkingspartners. Hierdoor kwam de kracht van het evenement niet tot zijn recht. We hebben de inzet (en dus het aanbod) van de beweegcoach voor ouderen uitgebreid in 2022 en 2023. Hiermee willen we een positieve ontwikkeling stimuleren om ouderen meer mogelijkheden te bieden om aan beweegactiviteiten mee te kunnen doen.

Een andere essentiële aanpak is "valpreventie" bij oudere inwoners. Het voorkomen van valrisico is van belang voor behoud van mobiliteit en het terugdringen van het hoge beroep op Spoedeisende Hulp van het ziekenhuis door ouderen als gevolg van een valincident. Hierbij hebben we eerder o.a. de Gezond en Fit-dag benut om ouderen te laten kennis maken met de mogelijkheid om een valpreventietest te doen. Ouderen kunnen hierbij testen hoe het staat met balans en mobiliteit en in hoeverre er sprake is van een verhoogd risico op vallen.

De komende vier jaar gaan we verder met de ontwikkeling van een ketenaanpak op zowel regionaal als lokaal niveau. Wij kiezen hierin voor de ontwikkeling van een breed aanbod dat kan meebewegen met wat inwoners nodig hebben. Dit kan variëren van een individueel beweegaanbod bij ernstig risico, tot lekker bewegen bij een sportaanbieder voor behoud van mobiliteit.

Om onze ambitie rondom zelfredzaamheid en verkleinen van kwetsbaarheid vorm te geven, hebben we een aantal stappen gezet in de goede richting. We hebben echter nog wel een weg te gaan. Dit blijkt ook uit de opdrachten vanuit IZA en GALA. We werken aan een oudere generatie die zich fit en vitaal voelen en daarom zullen wij ook de komende jaren focus houden op deze groep inwoners.

2.5: overige WPG gerelateerde onderwerpen

Vanuit de Wet Publieke Gezondheid (WPG) heeft de gemeente een aantal wettelijke taken uit te voeren. Binnen Zuid-Holland Zuid zijn deze taken, ondergebracht bij de GGD ZHZ, als één van de vier onderdelen van de Dienst Gezondheid en Jeugd ZHZ. De dienst legt hier jaarlijks verantwoording over af naar de tien gemeenten waarvoor zij deze taken uitvoeren. We benoemen hier twee onderdelen die grote impact hebben gehad op onze inwoners.

- [De Crisisorganisatie](#)

De afgelopen vier jaar hebben voor en groot deel in teken gestaan van de coronapandemie waarin de GGD ZHZ, in nauwe samenwerking met de crisisorganisatie van ZHZ (GGD GHOR), grootscheeps heeft opgeschaald voor de afdeling Infectieziektebestrijding. Opschaling was nodig voor zowel bron- en contactonderzoeken als ook het uitvoeren van een brede vaccinatie- en testcampagne. Hierbij is "de pandemische paraatheid" een belangrijk punt van gesprek geworden en wil de GGD ZHZ graag voorbereid zijn op eventuele toekomstige uitbraken van een (nieuwe) pandemie.

- [Jeugdgezondheidszorg](#)

De taken van de jeugdgezondheidszorg worden in Zuid-Holland Zuid uitgevoerd door JongJGZ. Onderstaand een aantal conclusies die wij samen met JongJGZ hebben getrokken uit de werkzaamheden van de afgelopen 4 jaar:

- In de afgelopen periode zien we dat de vaccinatiegraad bij kinderen in Hendrik-Ido-Ambacht terugloopt en nu is gezakt tot onder de 90%. We zien dat ouders kritischer zijn geworden op vaccineren of het schema willen aanpassen zodat men minder vaccinaties nodig heeft. De discussie over vaccineren tijdens corona is hier ook wel van invloed geweest. Een tweede oorzaak van lagere score ligt mogelijk in het feit dat ouders geen toestemming hebben gegeven voor het doorgeven van vaccinatiegegevens aan het RIVM (toestemmingsvereiste). Hierdoor worden cijfers ook in de toekomst minder betrouwbaar rondom de daadwerkelijke vaccinatiegraad.
- We zien een stijging in het aantal meldingen van schoolverzuim. Hierin valt op dat deze vaak laat in het schooljaar worden gedaan en ook dat de problematiek complexer wordt. JongJGZ spreekt hierover zorgen uit. Voor 2024 e.v. wordt hiervoor een aanpak voorgesteld in hoofdstuk 3.

- JongJGZ geeft aan dat er wel enige krapte is in het aantal jeugdartsen dat inzetbaar is, binnen de gehele regio.

Naast de wettelijke taken vanuit de WPG hebben we afspraken met JongJGZ over de samenwerking met het Jeugdteam (op locatie). Door aansluiting van een jeugdverpleegkundige bij het Jeugdteam realiseren wij:

- De koppeling rondom kwetsbare kinderen die een indicatie nodig hebben voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) bij taal- en ontwikkelingsachterstanden.
- De koppeling met kinderopvang en peuterspeelzalen in het kader van preventie, vroeg signalering en advisering.

Eén van de jeugdartsen heeft extra tijd gekregen om de verbinding met het Jeugdteam te houden en aan te sluiten bij cliëntoverleg voor o.a. consult en vroegsignaleren.

Deze verbinding tussen JongJGZ en het Jeugdteam heeft geleid tot:

- Een goede en intensieve samenwerking waarbij men elkaar kon versterken,
- Korte lijnen richting huisartsen,
- Het kunnen stellen van een indicatie door de Jeugdarts
- Verbinding met het medisch domein, zoals kinderartsen of bij voorbeeld kinder- en jeugdpsychologen en -psychiaters.

De verbinding tussen de jeugdarts, het jeugdteam en het onderwijs wordt ervaren als positief. Er kan vroegtijdig een signaal vanuit onderwijs richting jeugdarts en jeugdteam worden afgegeven in bijvoorbeeld de zorg overleggen op school. In het volgende hoofdstuk zetten wij uiteen hoe wij ons beleid verder voortzetten en versterken.

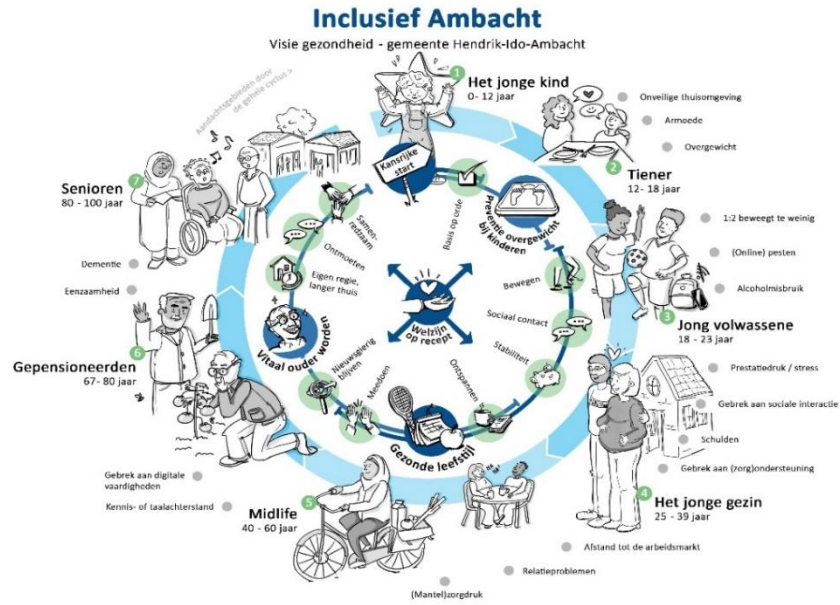
2.6. De gezondheidsmonitor

Vanuit de DG&J wordt, in opdracht van de regiogemeenten, een monitor bijgehouden met betrekking tot gezondheid en gezondheidsontwikkelingen. Deze wordt 1x per 4 jaar uitgevoerd a.d.h.v. vragenlijsten.

Daarnaast wordt, in samenwerking met JongJGZ, de ontwikkeling van onze jongeren bijgehouden a.d.h.v. uitkomsten van periodieke onderzoeken door Jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen op zowel het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs. Uitkomsten zijn terug te vinden op o.a. www.hoegezondiszhz.nl.

Onder andere basis van de uitkomsten uit onze beleidsevaluatie, de gezondheidsmonitoren en regiobeeld en de gesprekken die wij voeren met onze partners kiezen we voor de volgende elementen in ons beleid 2024-2027 op gebied van gezondheid:

- Het terugbrengen van gezondheidsachterstanden ;
- (Door)ontwikkelen van kansrijke start/opgroeien en opvoeden;
- Mentale gezondheid (met name ook voor de jongvolwassenen);
- Gezonde leefstijl voor jong en oud;
- Vitaal ouder worden/valpreventie/dementie/eenzaamheid.

In deze afbeelding verbeelden wij onze doelstellingen voor de komende 4 jaren. We willen een inclusieve samenleving waarin iedereen kan meedoen naar vermogen.

3: Ambacht, Gezond, Vitaal en Zorgzaam 2024-2027

In dit hoofdstuk nemen wij u mee in de beleidsvoornemens die wij met elkaar vaststellen. Voor de uitwerking van deze plannen verwijzen wij u graag naar de bijlage "uitvoeringsprogramma 2024-2027". Daarin treft u de vertaalslag van onze beleidsvoornemens in acties aan.

De informatie uit de monitor en gesprekken met stakeholders in juni en oktober 2023 is de basis voor onze plannen voor de komende 4 jaar. De centrale vraag luidt: Waar willen we met elkaar aan werken om de inwoner in staat te stellen keuzes te maken voor zijn of haar gezondheid? Wij mogen, kunnen en willen die keuzes niet opleggen. Dat is aan de inwoner zelf. Wij voelen echter wel de uitdaging en morele verplichting om onze voorzieningen zo in te richten, dat inwoners de keuze kunnen maken voor hun eigen mentale en fysieke gezondheid.

3.1: Welke ontwikkelingen nemen we mee naar de aankomende periode?

In de komende 4 jaar zullen wij overeenkomsten zien met de voorgaande nota publieke gezondheid. Een groot deel van de thema's uit die nota betreft nog steeds onderwerpen die aandacht en voortgang in beleid vragen. Dit komt deels door ontwikkelingen en gevolgen vanuit de coronaperiode. Een tweede reden om te kiezen voor continuïteit op deze thema's ligt in de afspraken die we als gemeenten maakten met de rijksoverheid in het GALA en het IZA.

Wij gaan door met het ontwikkelen op de thema's Kansrijke Start en Mentale Gezondheid en Vitaal Ouder worden en zijn. Daarnaast blijven wij aandacht houden voor het tegengaan van overgewicht en obesitas bij kinderen. Wat we echter ook gaan doen is meer aandacht besteden aan een gezonde leefstijl bij volwassenen. Hierbij hoort dat wij een beter zicht willen krijgen in de gezondheidsverschillen en gezondheidsachterstanden in onze gemeente. Dit vraagt om een blik die breder is dan "gezondheid" en dus ook aandacht heeft voor het ontwikkelen van een stevigere sociale basis voor onze inwoners. Deze basis heeft invloed op de keuzes die een inwoner moet kunnen maken als het gaat om gezond leven.

Vanuit het ministerie van VWS zijn voor de periode 2023-2026 middelen beschikbaar gesteld onder de noemer "Brede SPUK 2023-2026". Deze middelen zijn beschikbaar gesteld aan gemeenten om een impuls te geven aan integrale samenwerking op gebied van sport, cultuur en gezondheid en de doelen die zijn gesteld in met name het GALA. Daar waar mogelijk zetten we deze middelen in voor het doen van onderzoek, het versterken van activiteiten, het ontwikkelen van nieuwe interventies en het zo nodig aanstellen van trekkers of coördinatoren om samenwerking tussen partners in de gemeente te stimuleren en vorm te geven.

3.2: Verkleinen van gezondheidsachterstanden

Vanuit de opgaven in het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) liggen er opgaven bij gemeenten om gezondheidsachterstanden te verkleinen, deze luiden:

Elke gemeente heeft een lokale aanpak voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden en bovengemiddelde gezondheidsklachten. Een aanpak met specifiek aandacht voor en stimulering van mensen in kwetsbare sociaaleconomische situaties, met armoede, schulden, problemen rondom huisvesting, eenzaamheid of werkloosheid, taalproblemen en achterblijvende participatie/meedoen.

Preventieplan "De kracht van Ambacht".

Met betrekking tot doelen, gericht op het verkleinen van gezondheidsachterstanden namen wij al maatregelen op in het preventieplan "de Kracht van Ambacht 2020-2024" en het "plan van aanpak brede SPUK 2023-2027." Beide plannen zetten in op het verbeteren van de bestaanszekerheid en het verstevigen van de sociale basis van onze inwoners. Hierbij gaat het om armoedebestrijding, mee kunnen doen, ontmoeten en sociale contacten en het bieden van ontwikkelingskansen. Met name het huidige preventieplan vormt reeds een aanzet tot het verkleinen van gezondheidsachterstanden, maar daarmee zijn we er nog niet.

- **Wat is dan ons doel ?**

- 1: We vergroten ons inzicht in de gezondheidsachterstanden in Ambacht en stellen daarop ons beleid verder op. We willen op basis van een goede analyse en onderzoek over kwetsbare buurten de keuze kunnen maken voor het ontwikkelen van een buurtgerichte aanpak. Deze analyse voeren we uit in 2024, in samenwerking met de GGD en het OCD.
- 2: We verkleinen de gezondheidsachterstanden met een pakket aan interventies (bestaand of nieuw) in samenwerking met partners als corporaties, Sociale Dienst Drechtsteden en anderen die hierbij noodzakelijk blijken. Op basis van de analyse bepalen we waar de gezondheidsachterstanden zijn en wat er nodig is om die achterstanden te verkleinen en ontwikkelen hierop een actieplan om te komen tot "zorgzame buurten".

3.2: Kansrijk Opgroeien en Opvoeden

Kansrijke Start is gericht op de gezonde en kansrijke ontwikkeling in de eerste 1000 dagen (van zwangerschap tot 2 jaar). In 2021 zij wij al gestart met een traject voor kinderen van -9 maanden tot 6 jaar. De aanpak "Kansrijke Start" is hier onderdeel van. We werken hierin aan de doorontwikkeling van de ketensamenwerking. Daarnaast zetten we in op vroeg signalering en vroeg interventie op bijvoorbeeld hechtingsrisico bij jonge kinderen, maar ook het bieden van een kansrijke omgeving om op te groeien in alle veiligheid en gezondheid. Dit doen wij in afstemming met andere onderdelen van ons beleid als het Sportakkoord II en het kunst en cultuurbeleid.

- **Wat is dan ons doel?**

We stellen ons als doel dat alle kinderen in Hendrik-Ido-Ambacht gezond, veilig en kansrijk opgroeien. Hiervoor is van belang dat we ouders in staat stellen hun kinderen deze opvoeding te bieden.

3.3: Mentale Gezondheid

Uit alle monitoren³ die worden gepubliceerd blijkt dat mensen psychische druk en klachten ervaren binnen onze samenleving. Oorzaken hiervan kunnen zijn:

- schulden,
- prestatiedrang,
- het gevoel te hebben "nooit goed genoeg" te zijn,
- " het gras is groener aan de overkant" gevoel,
- invloed van o.a. social media,
- uitsluiting en eenzaamheid,
- de druk rondom opvoeden en relaties

Van de jongvolwassenen geeft 54% aan last te hebben van psychische klachten.

De druk op wachtlijsten voor de GGZ wordt steeds groter en de wachttijden voor zorg zijn lang. Niet alle oplossingen liggen bij de GGZ. Het stimuleren van inclusie, acceptatie, meedoen, ontmoeten, het gesprek kunnen voeren, nabijheid zijn helpend.

Het ontwikkelen van zorgzame buurten (zie ook 3.1.) draagt hieraan bij door meer informele zorg te ontwikkelen met elkaar, maar ook een goede bereikbaarheid en toegankelijkheid van de formele (eerstelijns) zorg.

Onbegrepen gedrag

Binnen onze gemeente zijn meldingen van personen met "onbegrepen gedrag". Dit gedrag kan zich uiten door het veroorzaken van overlast voor de omgeving maar meestal is het een uiting van zorgelijk (en zorg mijndend) gedrag in de directe omgeving van een inwoner. Hieraan liggen veelal psychische of psychiatrische problemen ten grondslag. Denk hierbij aan verwarde personen in de buitenruimte of bij voorbeeld personen die overlast veroorzaken in en rondom hun woning.

- **De Wijk GGD-er**

Landelijk is hiervoor de methodiek van de Wijk-GGD-er ontwikkeld. Deze gaat na meldingen op huisbezoek bij de persoon waar zorgen om zijn en kijkt samen met deze persoon welke

³ zie ook de corona monitoren op www.hoegezondiszhz.nl

ondersteuning noodzakelijk is of kan worden ingezet. We zijn in 2023 gestart met inzet van de Wijk GGD-er bij volwassenen maar willen ook een aanbod ontwikkelen bij optredend onbegrepen gedrag van jongeren, met als kenmerk psychische of psychiatrische problematiek.

- **Een waakvlamfunctie**

Als preventiemaatregel zetten we in de komende periode in op de inzet van ervaringsdeskundigen. Deze inzet biedt kansen om preventief huisbezoek aan te bieden aan inwoners die voorheen een behandeling hebben gehad vanwege psychische problematiek, maar deze hebben afgerond.

- **Wat is dan ons doel ?**

We stellen als doel dat inwoners van Hendrik-Ildo-Ambacht die psychosociale klachten of gevoelens van uitsluiting, eenzaamheid, somberheid ervaren, in de directe omgeving een beroep kunnen doen op ondersteuning, een (sociaal) vangnet en/of (in)formele zorg.

3.4: Een gezonde leefstijl voor iedereen

Binnen IZA en GALA worden meerdere onderdelen benoemd die verwijzen naar het ontwikkelen van samenwerking/ketenaanpakken op thema's als

1. Kinderen naar Gezond Gewicht/ketenaanpak op overgewicht en obesitas kinderen
2. Leefstijlinterventies bij volwassenen met overgewicht/obesitas
3. Vroeg signaleren van alcohol of middelengebruik.

Een effectieve aanpak voor deze problematiek is gericht op gezonde leefstijlkeuzes binnen een gezin. Dit vraagt om een goed inzicht in de oorzaken van het niet kiezen voor een gezonde leefstijl. Men wil misschien wel, maar het lukt niet door bijvoorbeeld schulden, armoede, veel stress, gezinsproblematieken, middelengebruik etc. Tevens moet er oog zijn voor een goede voorlichting en communicatie over de vraag; "waarom is het goed om gezonde keuzes te maken." We staan met elkaar voor de uitdaging om te komen tot een aanbod van interventies die voor onze inwoners bereikbaar, betaalbaar maar vooral ook blijvend uitvoerbaar zijn.

- **Alcohol en middelengebruik**

Punt van aandacht blijft het alcoholgebruik bij jongeren en jongvolwassenen. We zien dit in de afgelopen jaren niet afnemen. Ons doel is het voorkomen van overmatig alcoholgebruik door met name jongeren. Samen met onze medewerkers van handhaving en de GGD ZHZ voeren wij controles op alcoholverkoop aan jongeren uit bij o.a. cafés en bij verkooppunten. Dit alles wordt opgenomen in de nota "Preventie en Handhaving 2024-2027".

- **Allemaal in beweging**

Niet iedere inwoner kan of wil zich aansluiten bij een sportclub of -vereniging of sportschool. Om bewegen ook voor deze inwoners te stimuleren, willen wij hen in staat stellen om wel te bewegen en elkaar te ontmoeten. Beweegroutes moeten voor alle inwoners toegankelijk zijn, ongeacht hun mobiliteit. Ook moet hierbij aandacht zijn voor het aanbieden van voldoende rust mogelijkheden of zo nodig mogelijkheden voor een sanitaire stop.

- **Aandacht voor gezondheid en bewegen in onderwijs en kinderopvang.**

We blijven het belangrijk vinden dat ook onderwijs- en kinderopvanginstellingen aandacht blijven schenken aan gezondheid en gezond leven. Naast het bewegingsonderwijs, dat wordt verzorgd door H15Ambacht, vinden we ook andere aspecten van gezondheid van belang, zoals ontwikkelen van groene en uitdagende schoolpleinen.

- **Wat is dan ons doel ?**

Iedere inwoner moet in staat worden gesteld om keuzes te maken ten aanzien van een gezonde leefstijl.

3.5: Vitaal Ouder Worden en Zijn

Hendrik-Ido-Ambacht is een dubbel vergrijzende⁴ gemeente. In 2040 is de verwachting dat tenminste 25% van de inwoners 65 jaar of ouder is. En ook al is een deel van de ouderen fit en vitaal, we zien een groeiende groep met inwoners die steeds kwetsbaarder wordt. Dit is de groep die naar verhouding een groot beroep doet op de zorg, zowel in ziekenhuizen als bij huisartsen en thuiszorgorganisaties.

Beleidsonderwerpen zoals wonen en zorg, cultuur, sport en bewegen, leefomgeving en preventieplan zijn van directe invloed en vraagt op een integrale blik op de volgende onderwerpen:

- Valpreventie/ versterken van de mobiliteit en vitaliteit
- Eenzaamheid
- Mantelzorg;
- Dementie/dementievriendelijke gemeente;
- Welzijn op recept.

De inwoners die in 2040 stoppen met werken zijn nu tussen de 45 en 50 jaar oud. Als deze inwoners de "vitale oudere van morgen" willen zijn, dan is nu het moment om daar al aan te gaan werken. De vitale oudere van morgen is op zijn/haar toekomst voorbereid. Hij/zij zou nu al bewust keuzes kunnen maken voor een fitte en vitale "oude dag". Echter, deze generatie zit in de flow van het dagelijks leven. Vaak hebben deze mensen kinderen en dragen tegelijkertijd zorg voor hun ouders als mantelzorger. Werk, geldzorgen, stress, spanning, relatieproblematiek, prestatiedrang en welzijnsziekten komen in deze groep vaker voor.

Met name voor deze groep is de inzet op gezondheid en bewegen van groot belang. Zij vormen daarom een specifieke doelgroep voor deze Nota Gezondheid.

3.6: Taken vanuit de Wet Publieke Gezondheid

In de WPG staan de taken beschreven die bij gemeenten zijn belegd. In Zuid-Holland Zuid zijn deze taken en opdrachten ondergebracht bij de Dienst Gezondheid en Jeugd (DG&J). Als gemeente zijn wij in de wet gehouden aan het laten uitvoeren van deze taken door de GGD. De DG&J kent vier onderdelen die van belang zijn voor de gemeenten:

- GGD ZHZ (preventie & gezondheidsbevordering en kennis en advies)
- Leerplicht & Vroegtijdig Schoolverlaters (LVS)
- Veilig Thuis
- Service Organisatie Jeugd

Daarnaast vormt de GGD samen met Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) onze crisisorganisatie binnen de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.

Jeugdgezondheid is een belangrijke pijler binnen ons preventiebeleid. Om die reden lichten we deze nader toe in deze nota.

- Jeugdgezondheidszorg

De jeugdgezondheidszorg wordt binnen onze gemeente uitgevoerd door JongJGZ. Met JongJGZ hebben we het volgende afgesproken voor de komende periode:

- Preventie Pré: Zorg aan kwetsbare zwangere (zorg voorafgaand aan de bevalling);
- Voorzorg: een intensiever huisbezoekprogramma voor (zeer) kwetsbare vrouwen die zwanger zijn en te maken hebben met een opeenstapeling van problemen;
- Eerste huisbezoek kort na geboorte kindje, met daarbij behorende testen;
- Consultatiebureau op afspraak en met inloop, waarbij de behoefte en wens van de ouder zo veel als mogelijk en verantwoord, leidend is;
- Periodieke consulten 4 tot 19-jarigen door jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen;
- Indicatiestelling rondom Vroeg en Voorschoolse Educatie en Sociaal medische Indicering

⁴ Dubbele vergrijzing is de benaming voor de ontwikkeling waarbij niet alleen de groep ouderen in ons land steeds groter wordt, maar de gemiddelde leeftijd ook steeds hoger wordt.

- Verbinding met Sophia Sociaal Team Ambacht rondom kinderen en jeugdigen door inzet van een jeugdverpleegkundige en de Jeugdarts (plustaken).

Op basis van de bevindingen in de afgelopen periode is er een aantal onderdelen waar we de komende jaren extra aandacht aan willen besteden:

- *Vaccinatiegraad*
Zowel landelijk als lokaal daalt de vaccinatiegraad. Ook in Hendrik-Ido-Ambacht is dit het geval, zowel bij 0 tot 4-jarigen als bij de vaccinaties voor oudere jeugd. Ouders zijn in toenemende mate kritischer op het standaard vaccinatieaanbod. We ontwikkelen steeds meer een individueel aanbod op het gebied van bezoeken aan het consultatiebureau, en op het gebied van het op aanvraag aanpassen van het vaccinatieschema, waarbij we wel rekening houden met de volledigheid van het vaccinatieprogramma.
- *Schoolverzuim*
We zien een toename in het schoolverzuim. Onderwijs, Jong JGZ en LVS hebben hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid in het tijdig melden en opvolgen van (lang of veelvuldig) schoolverzuim. Hiervoor wordt gestart met de MAZL aanpak. Meer Aandacht voor Ziek gemelde Leerling (MAZL) is een effectieve methodiek voor de aanpak van ziekteverzuim bij scholieren in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en het MBO. Schoolmedewerkers, jeugdartsen en leerplichtambtenaren hebben samen aandacht en zorg voor leerlingen met ziekteverzuim.
- *Kansrijke Start*
JongJGZ is een belangrijke partner in het project Kansrijke Start.

4: Wat vragen wij aan de GGD ZHZ?

Voor de realisatie van de Nota Gezondheid is de GGD ZHZ onze belangrijkste partner. De GGD heeft een aantal wettelijke taken, beschreven in de WPG. Naast de wettelijke taken voert iedere GGD voor zijn gemeente(n) ook aanvullende taken uit, beschreven in de gemeentelijke nota's over het lokale beleid gezondheidszorg. In deze Nota Gezondheid zijn de afspraken over de aanvullende taken voor de GGD met onze gemeente opgenomen.

4.1 Onderzoek naar gezondheidsachterstanden

In hoofdstuk 3 en in het uitvoeringsprogramma hebben wij aangegeven dat wij een onderzoek willen (laten) uitvoeren rondom de gezondheidsachterstanden in Hendrik-Ido-Ambacht. Met de GGD gaan we in gesprek over de onderzoeksopdracht en de wijze van uitvoering.

4.2 Kansrijk Opgroeien en Opvoeden

Binnen de GGD valt dit thema samen met het programma "Gezonde Jonge Kinderen" (-10 mnd tot 12 jaar) Dit programma verbindt Kansrijke Start met andere programma's die van belang zijn rondom bewust ouderschap, met de GGD breiden we onze ketensamenwerking op Kansrijke Start verder uit.

Wij implementeren met de GGD het programma Jongeren Op Gezond Gewicht (collectief aanbod) en Kinderen Naar Gezond Gewicht (individueel aanbod) ten behoeve van de ketenaanpak rondom voorkomen overgewicht en obesitas bij kinderen.

Wij maken met de GGD afspraken over het aanbieden van specifieke programma's in kader van bovenstaande onderwerpen en het verbinden met partners in onze gemeente zoals Onderwijs, Hi5Ambacht en jongerenwerk.

4.3 Mentale Gezondheid

Wij maken gebruik van de deskundigheid van het expertisecentrum Mentale Gezondheid en de interventies die op regionaal niveau worden ontwikkeld voor ondersteuning aan jongeren en jong volwassenen. Wij sluiten aan bij de regionale aanpak en zorgen dat o.a. het Jongerenwerk actief aansluit op het aanbod en kijkt hoe dit inpasbaar is in hun activiteiten aanbod.

4.4 Gezonde leefstijl

De GGD vertegenwoordigt gemeenten bij de regionale ontwikkelingen rondom het Leefstijlloket en de leefstijlalliantie.⁵ Wij gaan met het leefstijlloket onderzoeken op welke manier zij inzetbaar zijn ter ondersteuning en versterking van een lokale ketenaanpak op Leefstijl en overgewicht bij volwassenen. Wij vragen ook de GGD om met hun kennis, advies en netwerkpartners de lokale ontwikkelingen te ondersteunen.

4.5 Vitaal ouder worden en zijn

Vanuit de GGD wordt gevraagd om hun kennis, advies en onderzoekscapaciteit in te zetten voor de ontwikkelingen van beleid ten behoeve van ouderen op lokaal niveau. Hierin nemen we de uitkomsten van het gezondheidsachterstanden onderzoek mee om het lokale aanbod van ondersteuning aan ouderen te optimaliseren zodat ouderen gezond, vitaal en veilig kunnen wonen

4.6 Taken vanuit de WPG

Door de regionale samenwerking, het grote netwerk en de verbindingen met verschillende (domein overstijgende) partners in de regio verwachten wij van de GGD-ZHZ:

⁵ hierin werken verschillende partijen samen om inwoners te ondersteunen en stimuleren tot gedragsverandering m.b.t. gezonde leefstijl

- Inhoudelijke sturing te kunnen geven op het gebied van de regionale preventie infrastructuur in Zuid-Holland Zuid.
- Brede kaders voor o.a. ketenaanpakken of programma's voor gezondheidsbevordering en bewustwording te ontwikkelen, aan te bieden en/of uit te (laten) voeren.
- Expertise op publieke gezondheid te kunnen inzetten door:
 - de kennis en adviesfunctie;
 - ondersteuning aan (partijen binnen) de gemeente;
 - (mede) ontwikkelen van gezondheid bevorderende programma's
 - Optimaal functionerend infectieziekten bestrijdingsprogramma

Tot slot

De komende 4 jaar stelt onze gemeente voor een aantal uitdagingen om een stevige doorontwikkeling te realiseren die ten goede komt aan onze inwoners.

In de werksessie van oktober hebben wij onze voornemens besproken met de partners in onze gemeente. Tijdens deze werksessie hebben wij kunnen constateren dat er ook bij onze partners een positieve houding is en de bereidheid om samen met de gemeente vorm en inhoud te gaan geven aan het uitvoeringsprogramma. Veel van de opdrachten in dit plan zijn in de werksessie met onze partners geformuleerd en overgenomen.

Wij hebben er vertrouwen in dat wij in de komende jaren een mooie samenwerking en alliantie kunnen vormen om te komen tot een ketenaanpak gericht op:

Ambacht, Gezond, Zorgzaam en Vitaal

5: Bronnen

- <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024705/2023-07-01>
- <https://www.hoegezondishz.nl/>
- <https://www.loketgezondleven.nl/documenten/landelijke-nota-gezondheidsbeleid-2020-2024>
- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/09/16/integraal-zorgakkoord-samen-werken-aan-gezonde-zorg>
- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/01/31/gala-gezond-en-actief-leven-akkoord>
- Het Integraal Zorg Akkoord
(<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/09/16/integraal-zorgakkoord-samen-werken-aan-gezonde-zorg>)
- Het Gezond en Actief Leven Akkoord
(<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/01/31/gala-gezond-en-actief-leven-akkoord>)
- Basis Regiobeeld Waardenland 2023 (VGZ en Drechtzorg)

Bijlage

Bijlage 1: De wettelijke kaders

Wet Publieke Gezondheid (WPG)

Het opstellen van een lokale nota is vastgelegd in artikel 13 lid 2 van de WPG

Hierin dienen de volgende onderdelen te zijn opgenomen:

- Inzicht op de gezondheidssituatie van de inwoners;
- Het aanbieden van preventieprogramma's en programma's voor gezondheidsbevordering;
- Het bieden van jeugdgezondheidszorg conform artikel 5 WPG;
- Het bieden van ouderen gezondheidszorg conform artikel 5a WPG;
- Het zorgdragen voor uitvoering van algemene Infectieziektebestrijding.

In Zuid Holland-Zuid zijn deze taken ondergebracht bij de Dienst Gezondheid en Jeugd En wordt intensief samengewerkt met JongJGZ en de Vveiligheidsregio ZHZ (GGD GHOR). In samenwerking met het RIVM en JongJGZ wordt o.a. gewerkt aan de uitvoering van het rijks-vaccinatie programma (krachtens artikel 6b WPG).

De nota gezondheidsbeleid moet verder doelstellingen vaststellen, in lijn met de landelijke nota Gezondheidsbeleid eventueel aangevuld met lokale doelstellingen.

Hierbij moet ook een overzicht van interventies en resultaten worden gevoegd.

Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024

De landelijke nota stelt vier gezondheidsvraagstukken centraal voor de periode 2020-2024. De thema's hebben raakvlakken met het nationaal Preventieakkoord en de VTV02018 (RIVM).

Hierin worden de volgende **vier vraagstukken** en ambities benoemd:

- A: Gezondheid in de fysieke en sociale omgeving
 - *gezondheid is in 2024 een vast onderdeel van de belangenafweging in ruimtelijk beleid.;*
 - *Er is in 2024 meer verbinding tussen het fysieke en het sociale beleidsdomein.*
- B: Gezondheidsachterstanden verkleinen
 - *In 2024 is de levensverwachting voor mensen met een lage Sociaal Economische Positie (SEP) toegenomen en het aantal jaren in goed ervaren gezondheid voor mensen met een lage en een hoge SES is toegenomen.*
 - *Gezondheidsbevordering via de leefomgeving passen we toe in wijken en buurten met gezondheidsachterstanden.*
- C: Druk op het dagelijks leven van jeugd en jongvolwassene
 - *In 2024 hebben we kennis over de aard, omvang en determinanten van mentale gezondheid bij jongeren.*
 - *In 2024 ervaren jeugd en jongvolwassenen minder prestatiedruk in hun leven, doordat mentale gezondheidsvaardigheden worden gestimuleerd en de fysieke en sociale leefomgeving mentale gezondheid bevorderen.*
- D: Vitaal ouder worden
 - *In 2024 voelen relatief meer ouderen zich vitaal zodat zij (naar vermogen) kunnen blijven deelnemen in de samenleving.*
 - *In 2024 is het risico op spoedeisende hulp na een val bij ouderen afgenomen.*

- In 2024 hebben alle gemeenten een leefomgeving gecreëerd die ouderen verleidt tot een gezonde leefstijl.

Integraal Zorg Akkoord (IZA)

In de afgelopen jaren zien we landelijk een grote druk ontstaan op het Medisch Domein. Het Medisch Domein geeft steeds meer signalen af dat de rek eruit is. Dit vraagt om een vernieuwde kijk op gezondheid en op het ontwikkelen van beleid, gericht op preventie en de inrichting van een stevige sociale basis. In het IZA wordt de volgende definitie benoemd (pag. 80/IZA)

"Gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte of andere lichamelijke gebreken. Armoede, Schulden, problemen rondom huisvesting, eenzaamheid, werkloosheid, een beperking, een lage opleiding of de kwaliteit en inrichting van de leefomgeving hebben allemaal invloed op hoe gezond je bent en hoe gezond je je voelt. Het bevorderen van gezondheid en preventie strekt dan ook verder dan het zorgdomein."

We zien dat er een toename is van gezondheidsachterstanden (SEP), meer aandacht voor de ontwikkeling van (ongeboren)kinderen in de eerste 1000 dagen, de behoefte aan een gezonde beroepsbevolking en een toenemende vergrijzing waarbij ouderen gezond en vitaal ouder willen worden en langer thuis willen en moeten blijven wonen. Daarnaast is er de wens om te komen tot een preventieve aanpak op lokaal niveau om de toenemende druk/beroep op de (medische) zorg terug te dringen. Hier dreigt capaciteit en personeelstekort.

In dit kader is ook de gemeente meer dan ooit aan zet om beleid te ontwikkelen gericht op preventie. Voor gemeenten is de uitdaging om samen met de zorgverzekeraars en (zorg) aanbieders en Sociaal Domein te komen tot de ontwikkeling van een vijftal keten aanpakken te weten:

- Kansrijke Start;
- Valpreventie bij ouderen;
- Aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen;
- Gezonde Leefstijl Interventie (GLI) op overgewicht bij volwassenen;
- Welzijn op recept.

Gezond en Actief Leven Akkoord GALA)

Stip op de horizon

"een gezonde generatie in 2040, met weerbare gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving en waarin sprake is van een sterke sociale basis. Waarin de fysieke en mentale gezondheid vanaf het prille begin wordt bevorderd en behouden en waar speciale aandacht uitgaat naar mensen in kwetsbare situaties"

Hiermee dragen we ook bij aan het betaalbaar houden van het zorgstelsel, zodat mensen die dat nodig hebben kunnen blijven rekenen op zorg. In eerste instantie geven mensen zelf invulling aan een zo gezond mogelijk leven. Waar nodig wordt door gemeenten, rijk en zorgpartijen passende hulp geboden die aansluit op de behoefte en de mogelijkheden van de hulpvrager. Het sociale en publieke domein is de eerst aangewezen plek. (GALA pag. 5)

Het GALA stelt de volgende doelen voor de komende vier jaar:

- Terugdringen van gezondheidsachterstanden bij inwoners met lage SEP;
- Gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten;
- Versterken van (de verbinding met) de sociale basis;

- Gezonde leefstijl;
- Versterking van mentale weerbaarheid en mentale gezondheid;
- Vitaal Ouder Worden;
- Domein overstijgende inzet vanuit een regionale preventie infrastructuur;
- Regiobeelden en- plannen (regie bij Dordrecht/Gorinchem en VGZ);
- Werkagenda inrichting ketenaanpakken (Zie IZA).

Bijlage 2: Wettelijke taken gemeente vanuit Wet Publieke Gezondheid

Wettelijke taken

In de WPG zijn de taken van de individuele gemeenten rondom publieke gezondheid vastgelegd. Ook is hierin vastgelegd dat diverse taken hiervoor belegd moeten worden bij de GGD. Alleen voor sommige taken geldt dat de gemeente deze taken of onderdelen van deze taken mag overlaten aan een andere partij dan de GGD (artikel 2, lid 2h en artikel 5, lid 2a tot en met 2d).

Algemene taken (artikel 2, WPG)

1. Bevorderen totstandkoming en continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.
2. Ter uitvoering van de taak bij lid 1, zorgdragen voor:
 - a. Inzicht in de gezondheidssituatie van de bevolking.
 - b. Elke vier jaar voorafgaand aan de opstelling van de nota gemeentelijke gezondheidsbeleid verzamelen en analyseren van gegevens over deze gezondheidssituatie.
 - c. Bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen.
 - d. Bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's (inclusief programma's voor de gezondheidsbevordering).
 - e. Bevorderen medische milieukundige zorg.
 - f. Bevorderen technische hygiënezorg.
 - g. Bevorderen van psychosociale hulp bij rampen.
 - h. Geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders.

Jeugdgezondheidszorg (art. 5, WPG)

1. Uitvoering jeugdgezondheidszorg.
2. Ter uitvoering van de taak bij lid 1, zorgdragen voor:
 - a. Systematisch volgen en signaleren van ontwikkelingen in gezondheidstoestand van jeugdigen en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren.
 - b. Ramen behoeften aan zorg.
 - c. Vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, met uitzondering van het perinatale onderzoek op phenylketonurie (PKU), congenitale hypothyroidie (CHT) en adrenogenitaal syndroom (AGS) en het aanbieden van vaccinaties voorkomend uit het Rijksvaccinatieprogramma.
 - d. Geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding.
 - e. Formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

Ouderengezondheidszorg (art. 5a, WPG)

1. Uitvoering ouderengezondheidszorg.
2. Ter uitvoering van de taak bij lid 1, zorgdragen voor:
 - Systematisch volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van ouderen en van gezondheid bevorderende en -bedreigende factoren.
 - Ramen behoeften aan zorg.
 - Vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen als co-morbiditeit.
 - Geven voorlichting, advies, instructie en begeleiding.
 - Formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

Infectieziektenbestrijding (art. 6, WPG)

1. Zorgdragen voor uitvoering algemene infectieziektebestrijding. Ter uitvoering hiervan in ieder geval zorgdragen voor:
 - Nemen van algemene preventieve maatregelen op dit gebied.
 - Bestrijden van tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen, inclusief bron- en contactopsporing.
 - Bron- en contactopsporing bij meldingen als bedoeld in de artikelen 21, 22, 25 en 26.
- Positieve gezondheid

